

Sprawozdanie

XII Warsztaty Młodych Geomorfologów w Łodzi

Obszary wieloletniej zmarzliny plejstocenijskiej: struktury, formy, procesy

Jacek Forysiak, Joanna Petera-Zganiacz

W dniach od 10 do 12 czerwca w Łodzi odbyły się XII Warsztaty Młodych Geomorfologów organizowane przez Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich. Współorganizatorami tej edycji warsztatów były Katedra Geomorfologii i Paleogeografii, Wydział Nauk Geograficznych UŁ oraz Zakład Geologii Klimatycznej Wydziału Geologii UW, zaś wsparcia finansowego udzieliła Polska Akademia Nauk, za pośrednictwem Komitetu Badań Czwartorzędu. Tematyką wiodącą warsztatów były: „Obszary wieloletniej zmarzliny plejstocenijskiej: struktury, formy, procesy”.

Trzydniowe spotkanie obejmowało wykłady, kameralne zajęcia warsztatowe oraz zajęcia terenowe. 10 czerwca, w pierwszej części warsztatów Joanna Petera-Zganiacz i Jacek Forysiak dokonali wprowadzenia do zaplanowanej tematyki, które obejmowało wybrane zagadnienia z zakresu: vistuliańskich struktur, form i procesów peryglacjalnych, przedstawiona została rola łódzkiego ośrodka geomorfologicznego w badaniach kopalnych śladów wieloletniej zmarzliny, a następnie wykładowcy skupili się na zagadnieniach klinów mrozowych i inwolucji oraz formach pagórków zmarzlinowych i ich pozostałościach. Wybór zagadnień uzasadniony był dalszymi zajęciami w terenie. Jeszcze w tym samym dniu uczestnicy udali się do miejscowości Józefów, gdzie w obrębie wysoczyznowego zagłębienia bezodpływowego badania struktur i form peryglacjalnych w latach sześćdziesiątych XX wieku prowadził Profesor Jan Dylik, określając je jako ślady kopalnego pagórka pingo. W jego obrębie zaprezentowane zostały 3 odkrywki ukazujące osady interpretowane jako kompleks organiczno-mineralny, zaangażowany w procesie wypiętrzania powierzchni pagórka pingo i zdeformowany w trakcie jego degradacji. Stanowisko prezentowali: Aleksandra Majecka (UW) i Jacek Forysiak (UŁ). Uczestnicy warsztatów mieli możliwość samodzielnie odsłaniać osady, obserwować i interpretować deformacje, dyskutując z osobami prowadzącymi obecnie badania w tym stanowisku.

Następnego dnia przedstawiona została budowa geologiczna osadów terasy wysokiej Warty w odkrywce Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów”. Ogólną sytuację geologiczno-złożową w odkrywce przedstawił Sławomir Kaczkowski, geolog KWB „Adamów”. W dalszej

kolejności uczestnicy warsztatów, podzieleni na małe grupki, mieli za zadanie przygotować fragment odsłonięcia w serii rzecznej, zawierającej struktury peryglacjalne, zidentyfikować widoczne osady oraz struktury sedymentacyjne i postsedymentacyjne, które następnie były wspólnie omawiane. Tę część zajęć prowadzili Joanna Petera-Zganiacz i Jacek Forysiak.

Dwie kameralne sesje poświęcone zostały na zagadnienia dotyczące miejsca geomorfologii we współczesnej nauce, a także możliwościach publikowania wyników badań oraz finansowaniu prac badawczych. Małgorzata Mazurek (Prezes SGP), zapoznała uczestników z celami i zadaniami działania Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich. Zbigniew Zwoliński omówił funkcjonowanie międzynarodowych organizacji zrzeszających geomorfologów, uwzględniając ich struktury oraz udział w nich polskich badaczy. Joanna Petera-Zganiacz zaprezentowała sposoby finansowania zadań badawczych z budżetu państwa, szczegółowo omawiając programy skierowane do młodych i początkujących naukowców.

Podczas popołudniowej sesji w drugim dniu warsztatów zorganizowane zostały warsztaty komputerowe. Marek Ewertowski i Aleksandra Tomczyk zapoznali uczestników z wybranymi sposobami wykorzystania metod teledetekcyjnych do identyfikacji i analizy struktur peryglacjalnych, takich jak poligony struktur kontrakcji termicznej zarówno w obrębie plejstocenijskiej strefy peryglacjalnej jak i obszarach współcześnie występującej wieloletniej zmarzliny.

W trzecim dniu warsztatów odbyła się sesja seminaryjna w trakcie której uczestnicy mogli zaprezentować własne prace badawcze, prowadzone w ramach prac dyplomowych lub projektów badawczych, w jakich uczestniczą. Komunikaty przedstawili: Dorota Brzozowicz, Szymon Belzyt, Agnieszka Mroczkowska, Wiktor Piech, Marta Wojewódka, Marta Rudna, Małgorzata Mielczarek, Michał Łopuch, Iwo Wieczorek, Aleksandra Wołoszyn, Kamil Dobrowolski, Maja Kruszyńska, Daniel Przybyszewski. Ukazały one zarówno zagadnienia geomorfologiczne związane z współczesną strefą oddziaływania procesów peryglacjalnych, jak też inne procesy geomorfologiczne i paleogeograficzne, dokumentowane w Polsce ale także w różnych częściach świata.